

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ туризму, бізнесу і психології
КАФЕДРА психології і туризму

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ ЕВРИСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший (бакалаврський)
КАФЕДРА	психології і туризму
ФАКУЛЬТЕТ	туризму, бізнесу і психології
ВИКЛАДАЧ	ДОЦЕНКО Людмила Василівна кандидат психологічних наук, доцент
СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ	дисципліна вільного вибору студента
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ У КРЕДИТАХ ЄКТС / ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	3 кредити ЄКТС / 90 годин
МОВА ВИКЛАДАННЯ	українська

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Що я вивчатиму?)

Курс спрямований на формування та розвиток евристичного (творчого) мислення здобувачів, здатності самостійно знаходити розв'язання нестандартних завдань, ефективно працювати в умовах невизначеності та швидких змін. У рамках курсу вивчаються основи теорії евристики, техніки генерації ідей, методи креативного вирішення проблем, розвиток інтуїтивного мислення й навички використання метафор, аналогій та інших творчих стратегій. Тренінг має практичний характер і передбачає активні форми роботи: вправи, рольові ігри, мозкові штурми, кейс-аналізи.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Чому це потрібно й цікаво вивчати?)

Розвиток у здобувачів здатності мислити творчо, гнучко та нестандартно, що є необхідною компетентністю у світі стрімких змін, інновацій та високої конкуренції.

Курс спрямований на розвиток інтуїції, уяви, здатності до самостійного аналізу проблем і винахідницького пошуку рішень, що є запорукою успіху в різних професійних і життєвих ситуаціях.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(Чому я навчуся на цій дисципліні?)

У рамках курсу здобувачі мають можливість отримати практичні інструменти для самостійного генерування ідей, пошуку нестандартних рішень складних завдань; розвинути вміння працювати в команді, брати участь у колективних творчих процесах (мозкові штурми, проєктні сесії).

КОМПЕТЕНТНОСТІ

(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)

- ✓ здатність генерувати нові ідеї, пропонувати нестандартні рішення і створювати інноваційні продукти;
- ✓ уміння аналізувати інформацію, оцінювати різні підходи та робити обґрунтовані висновки;
- ✓ здатність чітко визначати проблему, знаходити її причини та будувати шляхи вирішення;
- ✓ уміння самостійно ініціювати проєкти, ідеї та брати відповідальність за їхню реалізацію.

ВИДИ ЗАНЯТЬ І ЇХНІЙ РОЗПОДІЛ ЗА ГОДИНАМИ

семінарські заняття – 30 годин
самостійна робота – 60 годин

ТЕМАТИКА (ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи евристичного мислення.

Тема 1. Загальна характеристика евристичної діяльності та евристичного мислення особистості.

Тема 2. Основні теорії розвитку креативності.

Тема 3. Методи дослідження особливостей евристичної діяльності.

Тема 4. Основні властивості евристичного мислення.

Тема 5. Бар'єри творчості та можливості їх цілеспрямованого подолання.

Тема 6. Профілактика психологічних бар'єрів на шляху до творчої самореалізації.

Змістовий модуль 2. Техніки і методики розвитку евристичного мислення.

Тема 7. Метод мозкового штурму та його модифікації.

Тема 8. Техніка «Шість капелюхів мислення» Едварда де Боно.

Тема 9. Використання аналогій, метафор та інверсій для стимуляції ідей.

Тема 10. Алгоритми пошуку нетривіальних рішень: метод морфологічного аналізу, синектика та метод фокальних об'єктів.

Змістовий модуль 3. Творча робота в команді.

Тема 11. Рольові стратегії у творчому процесі.

Тема 12. Вирішення складних проблем у групах: кейс-методи, стратегічні сесії.

Тема 13. Проєктна діяльність: створення і презентація власних креативних рішень.

Тема 14. Аналіз і рефлексія отриманого досвіду.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ (РОЗПОДІЛ БАЛІВ І КРИТЕРІЇ)

Розподіл балів між видами навчальної діяльності:

форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
залік	аудиторна та самостійна робота	50
	модульна контрольна робота (МКР)	50
	залік	-

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
40 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
39 і менше	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів
(робота під час практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми практичного заняття; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на власний досвід та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки; активно працює над виконанням тренінгових вправ та практичних завдань
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми практичного заняття; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на власний досвід та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням; активно працює над виконанням тренінгових вправ та практичних завдань
«3»	студент частково володіє матеріалом теми практичного заняття; репродуктивно відбиває зміст основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання; не включається в роботу над виконанням тренінгових вправ та практичних завдань

«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання практичного заняття; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає або не ознайомлений з рекомендованою літературою, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення; ігнорує роботу над виконанням тренінгових вправ та практичних завдань
-----	---

Критерії оцінювання **позааудиторної самостійної роботи** студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

Критерії оцінювання **модульної контрольної роботи** студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків

«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених практичних занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60.

Критерії оцінювання відповіді на заліку:

критерії оцінювання	шкала оцінювання	
	«зараховано»	«не зараховано»
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. вище);
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у спосіб, визначений у силабусі.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики,
- ✓ з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначені нижче

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись **чатом в системі Microsoft Teams**.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти практичних занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на практичному занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована, як це передбачено відповідним **Порядком відпрацювання пропущених занять**.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ Й ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Брич, В. Я. & Корман, М. М. (2018). *Креативний менеджмент: підручник*. ТНЕУ.
2. Грибик, І. І. & Смолінська, Н. В. (2024). *Креативний менеджмент: практикум*. Растр-7.
3. Гринчук, Ю. С. & Коваль, Н. В. (2021). *Креативний менеджмент: навч. пос. (практикум)*. Білоцерківдрук.
4. Доценко, Л.В. (2014). Психологічні особливості розвитку евристичного мислення майбутніх психологів у процесі професійної підготовки. *Вісник Інституту розвитку дитини Серія: Філософія, педагогіка, психологія*. Вип. 33.
5. Доценко, Л.В. (2015). *Навчально-методичний комплекс дисципліни «Психологічні проблеми евристичної діяльності»*. НАУ.
6. Доценко, Л.В. (2024). Взаємозв'язок креативності та комунікативних умінь майбутніх психологів. *Psychology Travelogs*, (3), 150–158.
<https://doi.org/10.31891/PT-2024-3-14>
7. Крицька А.М. (2019). Методи активації професійної креативності. *Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. URL: <http://appspsychology.org.ua/data/jrn/v6/i16/17.pdf>
8. Синтицький М.В. (2020). *Креативне мислення: навч.пос.* Видавництво Ліра – К.
9. Gigerenzer, G. & Gaissmaier, W. (2011). Heuristic Decision Making. *Annual Review of Psychology*, 62, 451-482.
10. Martín, M. & Valiña, M. (2023). Heuristics, Biases and the Psychology of Reasoning: State of the Art. *Psychology*, 14, 264-294.
doi: [10.4236/psych.2023.142016](https://doi.org/10.4236/psych.2023.142016).

ФОРМИ І СПОСОБИ ПОТОЧНОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма семестрового контролю – ЗАЛІК в усній формі.

Поточний контроль передбачає:

- ✓ оцінювання усних відповідей здобувачів під час семінарських занять;
- ✓ оцінювання позааудиторних самостійних робіт